

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

fortsætte udvalgsbehandlingen af forslaget. Det er mit håb, at der herunder vil blive opnået tilslutning fra alle sider til forslagens gennemførelse.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Formanden: Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Oluf Pedersen): På min gruppes vegne skal jeg fremsætte forslag til lov om jordrente til staten. Forslaget svarer til det, som er udarbejdet i grundskyldskommissionen, idet vi dog foreslår, at afløsningen gøres frivillig, at midler til afløsning skaffes som forventet, så at jordrentens beløb som forudsat straks giver skattenedsættelse. Vi fremsætter lovforslaget for allerede i denne folketings-samling at få en forberedende drøftelse med udvalgsbehandling, i forventning om til efteråret at se kommissionsforslaget indarbejdet i den skattereform fra regeringen, som forhåbentlig i næste samling kommer til afsluttende behandling.

Grundskyldskommissionen kom som bekendt til det resultat, at da jordrenten skyldtes efterspørgsel efter jord med de udbytteligeheder, som samfundets vækst og offentlige virksomhed betinger, og derfor ikke er vederlag for nogen som helst indsats eller arbejde fra ejerens side, burde også hele jordrenten tilfalde det samfund, som skabte den. Kravet om lige ret til jordrenten blev tilmed støttet af en undersøgelse af de økonomiske og sociale følger af, at jordrenten uberettiget tilfaldt private i stedet for det fælles samfund. Det gav en ulighed, som yderligere forstærkedes ved, at den kapitaliseres ved salg, så der opstod formuer uden arbejde, ligesom udredelse af en kontant købesum vanskeliggjorde adgangen til

jord til bolig og arbejdsplads. Det modvirker tilmed bevarelsen af selveje ved generationsskifte indenfor landbruget, med risikoen for økonomisk ruin ved et fald i jordværdien. Modsat ville jordrenten give samfundet en naturlig indtægt, skabt af fællesskabet, til dækning af fælles udgifter og nedsættelse af skatten på arbejde.

Ud fra disse synspunkter udarbejdedes et lovforslag om jordrente til staten, hvorom et flertal i kommissionen, der også dækker et flertal her i tinget, udtalte, at det gav en saglig fremstilling af, hvordan fuld grundskyld, som flertallet var tilhænger af, kan gennemføres. Der var forbehold overfor enkeltheder, men forslaget blev godkendt som forhandlingsgrundlag til gennemførelse af en lov om fuld grundskyld.

Efter lovforslaget bevares og udvides det lokale selvstyre med hensyn til kommunal grundskyld. Efter forslaget ansættes også fremover jordens restværdi, efter at den almindelige grundskyld og forøvrigt også personlige skatter er betalt. Derimod tages der efter lovforslaget intet hensyn til selve jordrenten til staten, idet man følger de samme regler, som fastsattes ved lov af 4. oktober 1919, og de brug, der svarer jordrente efter denne lov, er holdt udenfor den nye lov.

Hele grundrenten inddrages. Jorden er betroet gods, der ejes under et særligt ansvar og på de af staten fastsatte vilkår, og grundskylden skal være så stor, at der kan købes jord uden nogen kontant købesum for den samfundsskabte værdi.

Efter gældende lov hører til den samfundsskabte værdi ikke blot naturværdien og beliggenhedsværdien, men også de kulturværdier, der skyldes tidligere slægtleds arbejde, når indsatsen skønnes betalt ved større udbytte. Heraf følger, at ikke al jord kan fås uden kontant købesum; der skal betales for arbejdsindsats, ligesom ingen kan tilpligtes at betale mere i grundskyld end andre for et tilsvarende areal; og vedkommende bestemmer selv, når han vil sælge.

[Oluf Pedersen.]

Efter lovforslaget skal jorden ansættes til den værdi, som det skønnes den ville have, om den var behæftet med en tilsvarende 4 pct. uopsigelig prioritet, og af denne ansættelse skal der svares 4 pct. jordrente til staten, hvoraf dog foreløbig kun den ene procent pålignes, idet der gives en nedsættelse på de 3 pct. af jordens værdi, ansat i 1950, og denne nedsættelse bortfalder kun efter afløsning. For den ene procent gælder, at den indtægtsmæssigt som helhed vil mere end modsvares af skattelettelser. Det gælder for lejerne, som under den bundne husleje må deltage i grundskylden, men det gælder også for ejere af beskedne boliger såvel som for husmandsbruget og i alt fald for de mindre bondebrug, og desuden vil det have gode indirekte virkninger for hele landbrugsproduktionen. Formuetabet ved den ene procent kan i nogen grad ventes at blive modsvaret ved stigning af bygningsværdierne, men dertil kommer, at ejerne af landejendomme siden 1939 har fået deres formue firedoblet, og jo mindre formue, jo mere stigning, fordi pantegælden ikke steg ved devalueringen. For byejeendomme er der ikke en tilsvarende stigning, men her vil den højere leje modvirke et fald.

Da jorden under fuld grundskyld forbliver i privat eje, idet rådighedsretten ikke begrænses udover, hvad der følger af prioriteter, kan der ikke blive tale om at give erstatning efter de regler, som grundloven har fastsat for ekspropriation; der sker ingen afståelse af fast ejendom. De krav om erstatning, som er rejst fra mindretal i kommissionen, kan kun forklares ved en misforståelse af, hvad fuld grundskyld er, eller et ønske om opnåelse af en ufortjent gevinst.

Derimod er det ved forslaget om en nedsættelse på 3 pct. af jordværdien i 1950 og for nye ejere af jordværdien, som den ansættes i 1956, taget i betragtning, at de nuværende ejere ved deres køb af ejendom har betalt for den dengang overtagne jordværdi. Dette begrundes nedsættelsen som ret og rimelig.

Efter kommissionens forslag kan nedsættelse falde bort imod, at der udbetales det 25-dobbelte af dens årlige beløb enten kontant eller i 4 pct.s statsobligationer, som

amortiseres over 60 år. Denne afløsning har vi foreslået kun kan ske på begæring af ejeren. Begæringen kan derefter bevilges af finansministeren. Hvor begæringen fremsættes i anledning af salg eller bebyggelse, skal den mødekommens, og afløsningen skal i så fald endda fortrinsvis ske imod kontant. Derved opnås, at køberen straks rykker ind under fuld grundskylds vilkår med årlig jordrente i stedet for kontant købesum, medens sælgere får afløsningen.

Endvidere foreslår vi, at der til afløsningen pålignes alle skattepligtige formuer på over 20 000 kr. en årlig afgift på 1 pct. gennem 25 år ud fra den betragtning, at når de nuværende ejere skal have afløsning, fordi de ikke har fået stigningen, men har betalt derfor ved købet, så må de daværende sælgere være pligtige at betale for den ved købet overtagne jordrente, og det kan kun praktiseres ved at lade alle formuerne deltage.

Da der tilbage i privat eje bliver al den formue, som svarer til alle de arbejdsskabte værdier, trædes formueejerne ikke for nær. Når jordværdien går ind, må tilsvarende formue jo væk. Afgiften vil øge skattelettelsen, og den giver en hurtigere afløsning, så at statsobligationerne, om de ikke helt kan undgås, dog kan amortiseres i løbet af den halve tid.

Svarende til en ligelig formueafgift på alle dem med over 20 000 kr. og en ligelig grundskyld på 1 pct. årlig må der sikres størst mulig nedgang i leveomkostninger og driftsudgifter, hvorfor vi foreslår, at ikke blot hele jordrenten går til nedsættelse af skatter, men at den fortrinsvis går til nedsættelse af told og forbrugsafgifter.

Idet jeg henviser til selve lovforslaget og de udførlige bemærkninger, skal jeg til slut fremsætte nogle betragtninger over virkningerne, idet jeg vil understrege, at formueafgift og grundskyld i modsætning til skat på arbejdsindkomst — det være sig told, omsætningskat eller direkte skatter — ikke fordyrer leveomkostningerne og driftskostningerne. Formueafgift og grundskyld, bortset fra hvad der følger af den bundne husleje, forøger derfor ikke de offentlige udgifter. I modsætning hertil driver skatterne selve de udgifter, som de skal dække, op; de må antagelig udskrives med det dobbelte beløb af den udgift, som de skulle

[Oluf Pedersen.]

dække. Heraf kan sluttes det yderst interessante, at pålignes der grundskyld og formueafgift, uden at udgifterne stiger, så vil man, hvis det, der indkommer, bruges til nedsættelse af skatter, kunne drive de offentlige udgifter ned endog uden at forringe de sociale goder — ja, jeg tør sige tværtimod. Med andre ord, her er den kombinerede indtægts- og udgiftsreform, som der trænges så hårdt til.

Derfor tillægger jeg en sådan lovgivning afgørende betydning for en rentabel produktion med stor beskæftigelse og øget velstand for hele den arbejdende befolkning. Andre tilhængere af reformen kan se anderledes herpå og tillægge den mere begrænsede virkninger, men disse afhænger jo ikke af, hvad vi venter, derimod nok af, hvordan den gennemføres. Det er først og fremmest en retfærdshandling overfor det arbejdende folk — ganske uafhængigt af alle teorier og spekulationer over, hvorvidt fuld grundskyld kan komme til at dække en mindre eller større del af det offentlige behov; den kan i alt fald naturnødvendigt ikke undgå at dække et tilsvarende beløb.

Fuld grundskyld vil sikre selv de fattigste deres del af jordværdien. De, der har haft en særfordel — og det er de bedst stillede — må afgive denne; men de kan ikke af den grund klage over at være trådt for nær. Det er en kilde til uret, der skal fjernes, således at alle fremover bliver medejere af naturen og dens rigdomskilder, med større mulighed for at tjene det fornødne til sig og sine, og blive i stand til at klare sig selv. Lovforslaget skal bidrage til at sikre ret og frihed for et selvhjulpent folk, og jeg anbefaler det til velvillig behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt til tingets medlemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov nr. 276 af 18. juni 1951 om forsvarets ordning (sammensætningen af værnene, korpserne m. fl.).

Valgt blev: *Poul Hansen (Kalundborg), Holger Eriksen, Victor Gram, Jens Hansen, Poul Hansen (Grenaa), Per Hækkerup, Frode Jakobsen, Mørk, Arnth Jensen, From, Gideon, Ladefoged, Østergaard, Carsten Raft, Ole Bjørn Kraft, Marie Antoinette von Lowzow og Johs. Christiansen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om statsgaranti for lån fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark til færøske kommuner og forslag til lov om støtte til nybygning af færøske fiskerfartøjer m. v.

Valgt blev: *P. M. Dam, Conradsen, Holger Eriksen, Johs. E. Larsen, Th. Mikkelsen, Mørk, K. Axel Nielsen, Lars M. Olsen, Johan Poulsen, Heilesen, Conrad Kofod, Krogh, Paabøl, Thestrup, Fanger, Rasting og A. C. Normann.*

Man gik derefter til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser, forslag til lov om ændring i lov om udlån til visse industrivirksomheder, forslag til lov om ændring i lov om grundforbedring og forslag til lov om ændring i lov nr. 98 af 31. marts 1954 om udlån til afsætningsvirksomheder m. v. indenfor fiskerierhvervet.

Valgt blev: *Peter Nielsen, Lysholt Hansen, Johs. E. Larsen, Wiggo Larsen, Chr. Rasmussen, Hans Rasmussen, Ravn, Robert Sørensen, Foged, Heick, Damsgaard, Anker Lau, Ølgaard, Jacob Pedersen, Fibiger, Poul Sørensen og Aage Fogh.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om folkeafstemning om Danmarks tiltrædelse af konventionen om Vesttysklands genoprustning og optagelse i NATO. [Af Jørgen Jørgensen (Lejre) m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 3561; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 593).